



Fáza určenia diagnózy

V tejto fáze rozoberiete situáciu vo vašom zbore, aby ste zistili, v čom sú korene vášho najmenšieho faktora. Začnite tým, že vo svojom zbore urobíte prieskum. Ďalšia diagnóza vám ukáže podstatné veci, ktorými sa máte zaoberať v druhej fáze, a tou je plánovanie zmien.

Toto je kľúčová fáza celého procesu. Neprebehnite cez ňu príliš rýchlo. Starostlivé určenie diagnózy vám umožní, aby ste v zbore urobili plán zlepšenia jeho zdravia. To urobíte tak, že pomenujete korene príčin, nie iba vonkajšie prejavy.

Postupnosť krokov pri určení diagnózy

1. Oslovte a vyberte ľudí, ktorí sa zúčastnia prieskumu, čiže vyplnia dotazníky.
2. Oboznámte ich so základnými princípmi prirodzeného rastu cirkvi (NCD) aj s tým, prečo takýto prieskum v zbore robíte.
3. Vyplňte dotazníky prieskumu.
4. Odpovede z dotazníkov vložte do tabuľky vyhodnotenia a odošlite.
5. Potom, ako dostanete výsledky, hovorte s inštruktorom NCD o ďalších krokoch.
6. Získajte a spracujte počiatočné reakcie ľudí.
7. Na základe toho, aký je váš najmenší faktor, zostavte tím, ktorý vypracuje plán zmien.
8. Určte si čas a postupnosť krokov k zmenám: 1. diagnóza, 2. plán zmien, 3. uvedenie do praxe (implementácia), 4. vyhodnotenie výsledkov.
9. Vytvorte skupiny ľudí, ktorí pomenujú problémy v oblasti najmenšieho faktora.
10. Hovorte o pokrokoch a vyzývajte k modlitbám.

1. Oslovte a vyberte ľudí, ktorí sa zúčastnia prieskumu, čiže vyplnia dotazníky.

- Odporúčame, aby každý, kto bude vyplňať dotazník zborového profilu NCD bol najprv informovaný o princípoch NCD a o dôvodoch, prečo sa váš zbor rozhodol tieto princípy používať. Hovoriť ľuďom o vízii zboru je dôležitejšie než iba získanie údajov a informácií z prieskumu.
- Vyberte 35 účastníkov prieskumu (je potrebné vyplniť 30 dotazníkov, 5 ďalších je rezerva), ktorí budú predstavovať reprezentatívnu vzorku ľudí z jadra vášho zboru. Všetci by mali spĺňať tri nižšie uvedené základné kritériá. Zámerne vyberte ľudí zo všetkých vekových skupín, jednotlivých oblastí služby v zbore, atď. Alebo môžete vložiť mená všetkých potenciálnych účastníkov prieskumu do škatule a náhodne vylosovať 35 z nich. Kritériá sú nasledovné:
 - mali by patriť do jadra zboru a pravidelne sa zúčastňovať bohoslužieb a zborových zhromaždení
 - mali by v zbore mať nejakú službu (napr. aj na úrovni skupiniek)
 - mali by byť členmi nejakej menšej skupinky v zbore
- naša definícia „skupinky“ je veľmi široká a okrem klasických biblických skupiniek a buniek všetkého typu to môžu byť skupiny ako: tímy služobníkov, tímy vedúcich, stretnutia mamičiek, spevokol, modlitebné skupinky a pod.
- Pokiaľ v zbore žiadne skupinky nemáte, prieskum NCD môžete urobiť aj tak, hoci je vysoko pravdepodobné, že vaším najmenším faktorom budú práve „skupinky s komplexnou náplňou.“
- Ak má zbor menej než 30 ľudí a chce urobiť prieskum, každý v zbore by mal vyplniť dotazník, pokiaľ spĺňa vyššie uvedené kritériá.
- Niektorí pastori si myslia, že dotazník by mali vyplňať aj ľudia zo širšieho okruhu zboru. Prieskum NCD je však určený na to, aby ste vyhodnotili jadro života vášho zboru. Ak do prieskumu zahrniete ľudí, ktorí nie sú jeho súčasťou, skreslí to vaše výsledky, takže budú nepresné a možno zavádzajúce.

2. Oboznámte ich so základnými princípmi prirodzeného rastu cirkvi (NCD) aj s tým, prečo takýto prieskum v zbere robíte.

- Na prezentáciu základných princípov môžete využiť powerpoint
- Zvážte možnosť poskytnúť ľuďom malú brožúrku „Abeceda prirodzeného rastu cirkvi“, ktorá stručne predstavuje najdôležitejšie princípy prirodzeného rastu cirkvi. Môžete si ju objednať na ncd.easr.sk – Materiály NCD.

3. Vyplňte dotazníky prieskumu

- Určte miesto a čas vyplňania dotazníkov.
 - Ušetríte si veľa času, ak účastníci prieskumu vyplnia dotazníky v rámci niektorého pravidelného zhromaždenia alebo stretnutia celého zboru (t.j. napr. po bohoslužbách, počas stretnutia biblickej skupinky, tímu a pod.).
 - Pokiaľ takúto príležitosť nemáte, uistite sa, že účastníci poznajú jasný dátum pre najneskoršie odovzdanie vyplnených dotazníkov.
- Rozdajte dotazník s obálkami. Požiadajte účastníkov, aby dotazníky vyplnili, vložili ich do obálok a vrátili vám ich osobne v dohodnutom čase.
- Inštrukcie pre pastora:
 - Pastor vyplní štandardný dotazník pre členov zboru a ešte jeden zvláštny dotazník určený len pre pastora.
 - Pokiaľ zbor pastora nemá, mal by dotazník pre pastora vyplniť jeden z členov vedenia zboru (v tomto prípade budú niektoré z otázok irelevantné a nemusia byť vyplnené – viď návod k dotazníku pre pastora). Tento človek tiež vyplní štandardný dotazník.
 - Pokiaľ má zbor niekoľko pastоров, vyplní dotazník pre pastora i štandardný dotazník iba hlavný/prvý (starší) pastor. Pokiaľ váš zbor takého pastora nemá, pre túto úlohu vyberte jedného z pastorum.
 - Pokiaľ pastor nie je členom žiadnej skupiny, mal by za svoju skupinu považovať skupinu vedúcich zboru a podľa toho tiež odpovedať. Pokiaľ je v zborovom vedení sám, mal by nechať príslušné otázky nevyplnené.
- Inštrukcie pre účastníkov prieskumu:
Manželia by nikdy nemali vyplňať dotazník spoločne. Buď obaja vyplnia dotazník oddelene (pokiaľ obaja spĺňajú vyššie zmienené kritériá), alebo dotazník vyplní iba jeden z nich, a to bez konzultácie/porady so svojím partnerom.

4. Odpovede z dotazníkov vložte do tabuľky na vyhodnotenie a odošlite

- Údaje z papierových dotazníkov zadajte do elektronického formulára *Tabuľka na vloženie výsledkov z prieskumu NCD.xls*, ktorý ste dostali od národného inštruktora NCD. Prípadne skopírujte a vložte výsledky z elektronickej verzie dotazníka do elektronického formulára. Nezapomnite zadať údaje zo štandardných dotazníkov aj špeciálneho dotazníka pre pastora. Pri zadávaní údajov do elektronického formulára postupujte podľa pokynov, ktoré sú v ňom uvedené. Alebo zašlite všetky dotazníky národnému inštruktovi NCD, aby zadal vaše údaje (poplatok za túto službu je 10 €).
- Ak máte viac ako 30 vyplnených dotazníkov vrátane rezervných, náhodne vyberte iba 30 z nich.
- Vyberte si profily, v ktorých dostanete požadované výsledky a výstupy pre váš zbor. Odporúčame aspoň Profil vlastností alebo Profil otázok kvôli lepšej analýze cirkevného zboru. Vzory každej formy sú k dispozícii. Možnosti sú nasledovné:
 - Základný profil, ktorý poskytuje profil zboru podľa 8 kvalitatívnych vlastností. Základný profil je súčasťou každého spracovania údajov. Cena je 30 €.
 - Profil vlastností (angl. NCD Insights), ktorý poskytuje bližšiu analýzu jednotlivých kvalitatívnych vlastností. Nedá sa objednať bez Základného profilu. Vhodný na prezentáciu členom spoločenstva. Cena je 20 €.
 - Profil otázok (angl. Profile Plus), ktorý poskytuje detailnú analýzu kvalitatívnych vlastností podľa jednotlivých otázok z dotazníka. Nedá sa objednať bez Základného profilu. Vhodný pre zborových vedúcich. Cena je 20 €.
- Vyplnený elektronický formulár pošlite na adresu ncd@easr.sk.

- 5. Potom, ako dostanete výsledky, hovorte s inštruktorom NCD o ďalších krokoch**
- Keď dostanete vaše výsledky prieskumu, mali by ste si prečítať 4. kapitolu knihy Vyfarbi si svoj svet – o najmenšom faktore.
 - Spojte sa s inštruktorom NCD, ktorý je najbližšie k miestu vášho zboru a hovorte o všetkom, čo sa týka plánovania ďalších krokov.
- 6. Získajte a spracujte počiatočné reakcie ľudí**
- Je potrebné prejsť dôležitou fázou a umožniť, aby ľudia mohli komunikovať svoje názory aj emócie ohľadom výsledkov prieskumu.
 - Výsledky prieskumu môžu aj vo vás na začiatku vyvolať povzbudenie alebo znechutenie. Skôr, než sa začnete zaoberať reakciami ostatných členov zboru, venujte čas tomu, aby ste spracovali aj svoje vlastné postoje a emócie.
 - Prejdite si znovu základné princípy NCD, aby ste výsledky potom mohli správne interpretovať ostatným. Pamätajte, že každý jeden zbor má najmenší faktor. Výsledky prieskumu sú iba opisom „zdravotného stavu“ vášho zboru. Avšak zdravie vášho zboru zlepší to, že sa zameriate na riešenie vecí súvisiacich s najmenším faktorom.
 - Začnite čítať súbor „Analýza najmenšieho faktora“, aby ste získali dobrý prehľad v tejto oblasti. Ak pochybujete o tom, že výsledky ohľadom najmenšieho faktora sú správne, pozrite si otázky na uvažovanie, ktoré vám pomôžu správne usmerniť vaše premýšľanie.
- 7. Na základe toho, aký je váš najmenší faktor, zostavte tím, ktorý vypracuje plán**
- Teraz, keď poznáte váš najmenší faktor, pozvite do pracovného tímu zopár ľudí, ktorí majú vašeň pre to, aby sa zmenili ukazovatele najmenšieho faktora.
- 8. Určte si čas a postupnosť krokov k zmenám: 1. diagnóza, 2. plán zmien, 3. uvedenie do praxe (implementácia), 4. vyhodnotenie výsledkov**
- Skôr, než sa začnete zaoberať najmenším faktorom, venujte trochu času tomu, že si zostavíte časový plán krokov:
 - a) Diagnóza
 - b) Plán zmien
 - c) Uvedenie zmien do praxe (implementácia)
 - d) Vyhodnotenie výsledkov
 - Riadte sa pokynmi v Analýze najmenšieho faktora
- 9. Vytvorte skupiny ľudí, ktorí pomenujú problémy v oblasti najmenšieho faktora**
- Dôkladná analýza základných príčin vášho najmenšieho faktora je potrebným prvým krokom. Ak do tejto analýzy pozvete ľudí zo zboru, získate presnejší obraz a zároveň ich zapojíte do procesu zmien.
 - 30 ľudí, ktorí vyplňali dotazníky a tým sa zúčastnili prieskumu, by malo získať spätnú väzbu, pretože to boli ich odpovede, ktoré vám pomohli získať výsledky. Bude potrebné zapojiť aj ďalšie skupiny (napr. vedúcich teamov alebo skupiniek, podľa toho, akej oblasti sa týkal najmenší faktor). Vyzvite ďalších ľudí, aby sa modlili za celý proces zmien.
 - Najdôležitejšou otázkou je: Čo je príčinou nášho najmenšieho faktora? Umožnite ľuďom z jednotlivých skupín, aby spolu diskutovali a hľadali odpovede. Otázky na premýšľanie pri Analýze najmenšieho faktora môžu byť východiskovým bodom pre začatie diskusie. Potom skupiny spojte a urobte si čas na zdieľanie názorov jednotlivých skupín. Vytvorte zoznam príčin. Vyhnite sa zatiaľ návrhom riešení, sústreďte sa len na zhrnutie príčin, ktorí viedli k najmenšiemu faktoru.
 - Na konci celého tohto premýšľania a diskusie by ste mali byť schopní zdefinovať 3-5 vecí, ktoré vedú k vášmu najmenšiemu faktoru.

10. Hovorte o pokroch a vyzývajte k modlitbám

- Musíte zvážiť, koľko informácií potrebujú mať členovia zboru, aby mohli byť zdravou súčasťou celého procesu. Závisí to od veľkosti vášho zboru a jeho organizácie. Avšak všeobecným pravidlom je, aby ľudia mali dostatok dobrých informácií, dostávali ich často a rôznymi spôsobmi.

V tejto fáze „určovania diagnózy“ sa pridržajte myšlienok zhrnutých v materiáli „9 najčastejších chýb pri určovaní diagnózy“.



9 najčastejších chýb pri určovaní diagnózy

- 1. Hľadáme rýchle riešenia.** Lekár musí najprv určiť presnú diagnózu, až potom vám predpíše liek. Ak máte problémy so zrakom, a ja by som vám podal moje okuliare so slovami: „Vyskúšajte ich, mne pomáhajú.“, asi by som vám nebol veľmi užitočný. Ak chceme riešiť problém, najprv sa musíme pozrieť na to, v čom môže byť chyba. Problémy ľudí aj zborov sú veľmi rôzne. Ak chceme zlepšiť výsledky v niektorej kvalitatívnej vlastnosti, najprv musíme venovať dosť času tomu, že určíme presnú diagnózu.
- 2. Do procesu diagnózy nezapojíme druhých.** Niekedy sa stáva, že sa tohto procesu zúčastnia iba starší pastori alebo úzky tím vodcov. Avšak zapojiť ďalších ľudí je dôležité, a to z viacerých dôvodov. Získate možnosť pozrieť sa na veci z viacerých uhlov, a tým aj lepšie pomenujete podstatné problémy. Čím viac ľudí sa zapojí do procesu diagnózy, tým lepšie budú vaše závery a tým lepšie sa vám budú presadzovať zmeny.
- 3. Popierame nedostatky.** Alebo ešte lepšie povedané – nepriznáme si, že zapierame nedostatky. Predstavte si, že stojíte na váhe a vidíte, ako sa ručička nebezpečne blíži k vysokému číslu. Pomyslíte si: „Tá váha musí byť pokazená.“ To určite nie je správny postoj. Popieranie nedostatkov je vcelku bežná ľudská reakcia a asi každý z nás s tým má občas problémy. Priznať si, že máme sklony popierať alebo zakrývať nedostatky, je vo fáze určovania diagnózy veľmi dôležité, pretože priznať a pomenovať problém je prvým krokom k zmene. Ak ste napríklad starším pastorom, a vašim najmenším faktorom je zmocňujúce vodcovstvo, ľahko sa môžete cítiť neprijemne, ako osoba zodpovedná za tento stav. Môžete si povedať: „Tie výsledky nemôžu byť správne.“ Ak vodcovia odmietnu čeliť pravde, môže to podkopať celý proces zmien smerom k zlepšeniu zdravia zboru.
- 4. Odmietneme pomoc inštruktora (koordinátora) NCD.** Určenie diagnózy je jednou z najzložitejších fáz, a preto prijať pomoc inštruktora je veľmi užitočné a dôležité. Inštruktor vám pomôže v tom, aby ste do procesu zmien zapojili potrebných ľudí, aby ste uskutočnili užitočný brainstorming s ľuďmi v zbore, ktorí rozumejú situácii, aby ste neurobili predčasné závery, aby ste sa vyhli popieraniu nedostatkov, čo by bránilo pokroku.
- 5. Obviňujeme ľudí.** Obviňovanie je bratom popierania. „Keby sme mali lepšieho vedúceho chvál, keby sme mali lepšie staršovstvo, lepších vedúcich skupiniek, keby tí ľudia neboli takí komplikovaní, atď.“ Každý jeden zbor má najmenší faktor a nikdy to nie je chyba jediného človeka. Dokonca aj ukazovateľ „zmocňujúce vodcovstvo“ sa týka celého vodcovského tímu, jeho štruktúry a étosu, nie iba jedného človeka.
- 6. Nevenujeme pozornosť názorom ľudí.** Ťažko určíme diagnózu, ak máme nedostatok informácií. Bez toho, aby sme cieľavedome počúvali ľudí a využívali ich spätnú väzbu, zbor sa ľahko zastaví na plytčine. Ak ľuďom nekladíme otázky a nepozveme ich do procesu zmien, neprenikneme do hlbšej podstaty problémov a ich riešení.
- 7. Preskočíme fázu diagnózy a rovno určíme plán zmien.** Je jednoduché urobiť rýchle závery, určiť, v čom sú problémy a pustiť sa do plánovania zmien. Hoci to môže vyzerat' účinne, takéto skratky môžu viesť k záverom, ktoré neprinesú riešenie podstaty problémov.
- 8. Zameníme plánovanie a diagnózu.** Určenie diagnózy znamená pýtať sa „čo“ a „ako“. Znamená to pýtať sa, čo sa deje pod povrchom, hľadať príčiny a korene problémov. Plánovanie zmien znamená, že určíme riešenia a spôsoby, ako veci napraviť. Ak sa v tíme predčasne posúvate k hľadaniu riešení, musíte sa vrátiť späť k diagnóze.

9. Zameriavame sa na povrch vecí a vonkajšie prejavy, nie na korene problémov. Sústrediť sa na vonkajšie veci je veľmi jednoduché a rýchle: inšpirujúce bohoslužby sú naším najmenším faktorom preto, lebo nepožívame určitý hudobný štýl. Skupinky sú najmenším faktorom, lebo máme neefektívne štruktúry, atď. Princípy prirodzeného rastu cirkvi nie sú o štýloch a metódach. Akýkoľvek štýl alebo metóda sa dá použiť, ak dobre slúži ľuďom v konkrétnom zbore. Zamerať sa na korene a príčiny, nie len na vonkajšie prejavy problémov, je oveľa komplikovanejšie a prácnejšie. Avšak z dlhodobého hľadiska práve toto prináša trvalé ovocie.